Memoriæ Sacra

Illuſtriſs. Potentiſs. Principis

HENRICI

Walliæ Principis, Ducis Cornubiæ, &c.

Laudatio Funebris.

FR. NETHERSOLE
Oratoris Academiæ Cantebrig.
Trin. Coll. Socij.

CANTEBRIGIÆ,
Ex officina Cantrelli Legge.
1612.

Ad Lectorem.

Principis occasum verborum flumine nullo
Deflenti, vita laudibus imparibus
Si non ignosces, Lector, miserebere credo,
Lumina si mihi sint qualia, corq́ scias.

Laudatio Funebris.

R*Euerende Amplissime* PROCANCELLARIE:
Nobilissimi, Dignissimi, Venerabiles viri.

CVm vos vniuersos ingenti attonitos malo tacere videam, subit mihi cogitare quàm iniqui in me sitis, quem non minus stupentem, tamen hodiè dicere iubetis, luctumq; cui linguæ tot vestræ, tamq; expromptæ non sufficiunt, vnâ hæsitanti, & impeditâ exprimere. Oris quidem fateor, beneficio vestro, locum in materno Capite obtineo; imperate ergo mihi quæ sunt oris in mœrore officia, singultus, gemitus, suspiria, lamenta etiam, & eiulatus; pleno de pectore hæc vobis omnia non cyatho, aut vrnâ, sed totâ amphorâ exhauriam. Doloris autem aut mei, aut vestri, aut Reip. verba, quæ esse deceat, conari, nec possum, nec vos à me id æquum est postulare. Ad rationis enim conceptus pariendos, mentisq; sensa enarranda, attributa humano generi à naturâ oratio est: Lætitiæ verò, & tristitiæ, reliquorumq; affectuum, qui nobis communes sunt cum bestijs, interpretes etiam optimi sunt voces illæ, quas ipsa bruta non minus quàm homines edunt. Aut si fortè perturbationes aliquæ intelligendo interdum magis, quàm sentiendo in nobis excitatæ, orationem etiam inueniant, paruas tamen esse oportet, si quibus verba circumspicere, eligere, collocare

 vacet.

vacet. Magni autem affectus, grauesq; curæ splendoris omnis, & elegantiæ in verbis non minus, & sententijs, quàm in vestibus, cultuq; negligentes sunt. Nec potest, vt velit maximè, animus mœrore squallens, & stupore hebes ornatè quidquam dicere, aut acutè concludere. Nec lingua satis suum in orando officium facit, dum inter crebra suspiria veri verborum soni pereunt, cursumq; orationis medij singultus interrumpunt. Quin & ipsę manus voci quæ subseruire gestu accommodato debent, plangere cùm didicerunt, agere nesciunt. Quapropter nostra hodiè si allucinetur dictio, veniam nec præfatur, nec perorabit Orator vester, qui perturbato dicendi genere, ijsq; omnibus, quę dixi, vitijs doloris magnitudinem ostentare exoptat potiùs, quàm accuratè compositâ oratione impiam indolentiam fateri. Eloquens videri, Academici, hodie non studeo, siquid fortè audiatis vestris haud indignum auribus, id non meæ, quæ nulla est, facundiæ, sed eximijs, de quo dicturus sum, Principis virtutibus imputate. Quem pro meritis quidem laudare, Oratori optimo vnum esset vel impossibile, vel difficillimum: sine omni commendatione id facere, pessimo quoq; omnium non est facile. Cuius enim aut ingenium tam humile est, quod illius summæ virtutes attollere non valeant? aut tam jejuna oratio, quę tam vberi materiâ ali non queat? aut quis tam inops orator, qui in eius laudibus copiosus esse non possit? Ego verò, qui meæ probè conscius sum tenuitatis, accrescere aliunde vires sentio; nec vereor, ne de Principe defuncto bona multa commemorare nequeam, de quo adhuc viuente mali quidquam dicentem nemo vnquam quenquam audiuit. Nam cùm sit Principum ferè virorum iniqua sors rectè quidem facere, malè tamen audire, siue quòd tantæ animorum & voluntatum diuersitati placere ne ipse quidem pos-

sit Iupiter: siue quòd ministrorum improborum iniuriæ in dominos plerunq; redeant: siue adeò ex malignitate humani ingenij, eorum semper famæ libenter detrahentis, quorum fortunis inuidet; quicquid in causâ sit, ea semper fuit huius Principis prope peculiaris felicitas, boni nominis famam apud omnes non mereri solùm, sed etiam obtinere. Principem nobis talem alij inuidebant, gratulabantur alij; beatos vtriq; & felices prædicabant. Varijs quidem linguis, vno tamen ore, Principes illum externi, populiq; omnes laudabant. Domestici quoq; non minus cuiuscunq; ordinis, Religionis, nobilitas, plebs, boni, mali, cæteris in rebus omnibus dissentientes, in eius laudibus semper consentiebant. Benedicebant qui amabant, qui non amabant benedicebant. Quam quidem prærogatiuam quòd præter communem Principum fortunam sortitus sit, id timori aliorum nemo tribuendum putet. Nam quis esse maior potuit huic, quàm alijs Principibus maledicendi metus? aut quis vsquam tyrannus subditis timendus maximè, in linguas hominum vllum imperium habuit? aut quem vnquam post hunc Principem maledicentię pœnas luisse accepimus? Virtuti ipsius eximiæ felicitas hæc quantacunque sit, & constanti vitiorum fugæ tota accepta referenda est. Est enim illud profectò excellentibus virtutibus datum, vt non solùm bonorum laudes, & amorem promereantur, sed impuro quoq; obtrectatorum ori silentium imponant. Quemadmodum & qui à vitijs procul, fortiterq; recessit, extra contumeliæ regionem longè positus est. Quid enim refert ei nec rectè dicere de quo opprobria credi non possint, & qui nō agnita ipse rideat? aut quid hoc est aliud, quàm aut Lunam latrare, aut Solem obscurum calumniari? His artibus instructus Princeps Optimus, gloriæ suæ confessionem maleuolis extorsit: his

armis munitus se ab omni, non vero solùm probro, sed opprobrio quoq; falso pudicum seruauit. Nam quod vnquam, Deus bone, non dico vitium, sed vitij vmbra candidissimum illud pectus infuscauit? manus illas purissimas cuius vnquam culpæ labecula inquinauit? quæ deniq; libido mala ex illo aut ore sanctissimo prodijt? aut castissimis oculis prospexit? Permittite mihi quæso illud etiam adijcere, quod ex animo dicam. Si fas sit hominem sine vitiorum semente nasci, ita satus, & ortus eras (Princeps Henrice:) Sin id mortalibus negetur, hoc saltem confidenter affirmauerim, turpem illum Vulcanum, qui semel conceptus aquâ non extinguitur, in nullo vnquam pectore aut incendium minus fecisse, aut flammam magis innoxiam, fumumve rariorem emisisse. Quid ego nunc adijciam quanta sit hęc in iuvene, & quàm rara laus? ipsi intelligitis, nec mihi est animus in eius ætatis contumeliam quidquam dicere, ex qua nondum excessi. Fatendum tamen est illud malum eam antiquam, quæ tam altas in nobis radices egit (vt est malorum natura præcox nimis) in ætatis vere proferre fructus vberrimos solere. Sumus enim profectò, iuvenes, quod pudet dicere, luxuriosa, petulans, mobilis, arrogans, iracunda, superba, verbo dicam, stulta turba. Quibus tamen non contenti, quasi vitiorum inopes essemus, quædam pueritiæ propria retinemus, alia ante tempus à senectute mutuamur, & non amplius pueri, adhuc pueriles; nec dum senes, iam κακοήθεις sumus. Ille autem contrà, quæ desunt ætati nostræ bona, innocentiam, & prudentiam à vicinis petijt: quæ adsunt, magnanimitatem, verecundiam, facilitatem, rerum agendarum studium, & ardorem auidissimè totâ manu arripuit, ita tamen vt à contactu vitiorum semper abhorreret. O vnum perpetuâ dignum iuventâ cuius adolescentiæ flori spinæ agnascebantur nullæ!

Nunc, quod aliquis cogitet, laudem esse hanc custodis magis, quàm suam, id longè aliter se habet: nisi enim in virtutem flecti cereus quis à natura sit, irritamen vitiorum fit seuerior disciplina. Nam & equi contumaces adductis arctiùs habenis ferociunt magis: & Neroni magister morum optimus hoc tantum profuit, vt immanis illa bestia retenta diu, ruptis dein vinculis sæuior exiret. Noster autem subducto iam cortice non minus nabat, sed remoto quoq; custode vitam famamq; ipse incolumem tuebatur. Quod si alij quoque in priuatâ fortunâ faciant, est quidem laude, sed minore dignum. Nos etenim, cum magistri non possunt, magistratus cohibent: & si verum fateri volumus, boni in tantum sumus, in quantum mali esse non audemus. Criminibus, quæ tutò admittuntur, etsi parùm honestè, abstinet nemo: si ius nullum contrà sit, iniustissimus esse quis dubitat? Quòd si ita animatus fuisset Princeps innocentissimus, quas ille turbas dare? quæ flagitia committere impunè potuisset? Luce clara diripuisset possessori bona, quis repeteret? virgini vim intulisset. quis citaret? cædem non vnius modò, sed vel mille hominum patrasset. quis in iudicium vocaret? Ab his tamen ille, cæterisq; omnibus, ijs etiam, quibus in adolescente solet esse venia, non metu pœnæ, sed turpitudinis odio temperavit. O dignum vitâ longiore Principem, in quo boni mores plus valebant, quàm in nobis bonæ leges. Sed quid his tamdiu immoror? Agrum sterilem nemo vnquam laudauit, quòd tribulis, carduisq; non horreret; sed siqua bonæ frugis ferax terra, herbas nocentes, & inutiles non pariat, ea demum laudari digna est. Videamus ergò ista Principis innocentia quibus porrò virtutibus cumuletur, nam & fungi & stipites vitijs carent. Quâ quidem in parte illud metuo, ne post Xenophontem, Cyrum aliquem iterum

describere videar, non qualis erat, sed esse debuerat. Deum ergo inprimis Opt. Max. sanctè iuro, me laudes Principi non suas affictūrum nullas, & si ob inauditam eius in hoc æuo, & hâc ætate perfectionem orationi meæ desit fides, veritatem non defuturam. Id vnum deprecor, ne quæ à me hodie audietis, aut omnia quæ dici possint, aut optima putetis. Cogit enim me iniqua hora, ac si in hortum flosculis omnigenis consitum venerim exiturus, raptim sine delectu proximos quosque colligere, ex quibus olim, si erit otium, sinentq; fata, Principi Illustriss. corollam nectere in animo habeo. Et statim quidem vngues non teneo, quin te, pietas, decerpant, vitiorum omnium expultrix, virtutum mater, quibus tantum superemines quantum homini Deus. Omnibus quidem necessaria, Principibus adeò, vt si religioni non sint, superstitioni saltem esse deditos è Rep. putandum sit. Si enim volumus ex omnis æui historiâ, exempla domestica, peregrina, omnium gentium, nationumq; conferre, inveniemus sub Mezentijs semper & Hostilijs, aut dissipatas bello Resp. aut afflictas: sub Numis placidâ compositas pace floruisse. Non inde adeò, siquid ego iudicare possim, quòd, sicut amatores Dominarum absentium picturis delectantur, sic fictę quoq; religionis imagini faueret Deus; sed quòd falsa omnia veris immixta sint, ipsaq; superstitio tantum de verâ religione trahat, quantum ad Remp. continendam satis sit. Solent enim populi, quamuis feroces, regi superstitioso subditi, ad eius exemplum Deorum metuentes esse: qui autem sic sunt, eos non tam facilè aut inter se seditionem aliquam, aut in Principem moturos rectè apud Xenophontem reputauit Cyrus. Nec illi nescierunt improbiores Principum, sed astuti doctores, qui vanitatem hanc (sic enim vocant) in plebe fouendam, & augendam putant,

ipſumq; ideò Principem quem eſſe religioſum nolunt, videri volunt. Quantò melius Sereniſſimus, & pijſſimus Rex, ex vano mendacium Deorum metu, æſtimans veri quid valeat reuerentia, vſuq; doctus ſuo ſtabiliſſimum regni fulcrum cœlo infigi, filium chariſſimum in ætate fallendi neſciâ, non ſimulare pium, ſed viuere inſueuit, quem nondum prima verba ſatis exprimentem orare docuit: nec dum religionis capita rectè intelligentem memoriæ mandare iuſſit. Quod ſicui obſcurum eſſet, quàm ſimus naturâ tenaces eorum, quæ primis annis imbibimus, hinc eſſet perſpicuum, quòd illa duo pietatis officia, quibus à puero imbutus fuit Princeps optimus, non alius adoleſcens reſipuit magis. Quis enim eorum qui in hæc tantum vivunt, aut libentius Deum alieno ore loquentem audiuit? aut ſuo ſæpius alloquutus eſt? Quis in hoc opere ſubmiſſiùs? in illo attentiùs verſari ſolitus? O Princeps ſanctiſſime, ſanctiſſime Princeps, etiam nunc mihi ſcripti ſunt illi in animo, quos vidi poſtremos vultus tui. Habuit tum concionem Præſul Ampliſſ. is qui poteſt optimè. fortè aderam. ambitio me tenebat magna (fatebor enim) à Principe coram præſente etſi indignum aſpici, aliquà tamen ſpectari. ſiſtebam me ex aduerſo. expectabam quàm mox me cum turbâ intueretur. ille vni dicenti intentus, ex oculis Epiſcopi oculos nuſquam dimouit ſuos. mirabar. aſtantes rogo quid eſſet. reſpondent morem. gaudebam. ſperabam claudente ſaltem concione fore vt circumſpiceret. ibi verò ille prono in terram genu, ſublatis manibus, oculos in cœlum fixit: quales, Deus bone! quales! nequeo dicere. hoc tantum: ex illis migrantem in cœlos animam manifeſtè cernebam. Hæc ſiquis vera an ſit ambigat, teſtes mihi eſſe poſſunt è vobis ſexcenti, qui aut illic, aut alibi tantum viderint. Parua ſiquis dicat. fatebor. ve-

runtamen, ſiquid ego in alienâ Rep. intelligo, animi religioſi ſunt argumenta maxima. Is autem in tantâ rerum omnium abundantiâ, & tam excelsâ fortunâ non minùs rarò occurrit, quàm fortuna ipſa. Falſus eſt enim in eo Ariſtoteles potentes, & fortunatos eſſe ſolere erga Deum affectos optimè, Πιςεύοντες διὰ τὰ γινόμενα ἀγαθὰ ὑπὸ τῆς τύχης, credentes, inquit, Deos eſſe ob bona quæ illis à fortunâ proueniunt. Pręceptoris enim verba factis deſtruit diſcipulus Alexander, qui proſpero bellorum ſucceſſu inflatus, ſe Deum potiùs credi voluit, quàm alios credere. Sed ignoſcamus diuino illi in rebus humanis ingenio, in diuinis humanum quid patienti: & quo duce in terrâ ſuâ vtimur, ei ignota in regione erranti viam comiter monſtremus. Sciat ergo magnus philoſophus, naturæ miraculum, quod nos ex altiore ſcientiâ hauſimus, pietati nihil æquè aduerſari, ac ſecundas res: quæ cum ex ſententiâ ſponte fluunt, ſegnes ad Dei cultum omnes ſumus. Neptuno vndis iactati vota certatim faciunt plurimi, iidem ſeruati in litore non omnes ſoluunt; tranquillo autem æquore, ſereno cœlo, ferente vento precibus fatigare maris Deum pijſſimo Principi cum patre, ſed paucis alijs commune fuit. Magnum aliquod præſtare videntur potentes ſi ignauum hominem vnum aut alterum alant, qui pro ſe oret, ipſis aut otium aut animus non eſt. Ille qui ſciret vota Britannorum omnium pro ſalute ſua excubare, rei tamen tantæ ſupinus indormire noluit, ſed illa genua à ſupplicibus adorari nata, terram aſſiduè exoſculando obterebat. Precibus rariùs aberat, quàm adſint alij, toto certè vix ſemel menſe. Solus præterea ſecum (nihil quidquam mentior) ter ferè quotidie Deo ſupplicabat; Fauſtum & felicem diem nemo illi priùs quàm ipſe petebat: bonam noctem, & tranquillam quietem poſt aliorum vota ſemper precabatur. Nec in beneficijs pe-

tendis

tendis frequentior, quàm in gratijs agendis prolixior erat. Id vno, de multis, exemplo discite, quòd in memoriam fatalis eius diei, quem pœnè non effugimus, suam vt erga Deum gratitudinem testatam faceret, nullis vnquam negotijs impediri potuit, quò minùs die quoq; Martis, patris exemplo concionem audiret. Quòd si nos item frigidâ tanti beneficij quotannis commemoratione defuncti non fuissemus, fortasse dies omnium nefastissimus Nonis Nouembribus proximus non legeretur:

Troiaq; nunc stares, Priamiq; arx alta maneres.

Sed quo feror? video me suauitate illectum, hanc quasi virtutum eius rosam pandisse pluribus, iamq; eam, vt in fasciculum, patere satis, illa tamen adhuc queritur nimis se conniuere. Explicabo ergo folium & illud; Principes, præsertim nostros, qui in DEFENSORVM FIDEI titulum assurgunt, religionem non colere tantùm, sed propugnare etiam debere. Quod fecit Serenissimus doctissimusq; rex libro illo eximio, cui dum dentes quærunt illidere Romani mures, offendunt solido. Atque cùm filij pleriq; omnes gaudeant in eo potissimùm laudis genere excellere, in quo maiores claruerunt, tum hoc Principe nemo vnquam aut patrem imitatione digniorem habuit, aut maiore cum studio imitatus est. Nec tamen recipio, voluisse eum post patrem in hanc verborum arenam descendere, vbi videret obscurum quemuis de fæce Romanâ Scioppium non pudere se cùm Rege omniū Sereniss: componere, cuius Maiestati ipsa quoque Sanctitatis suæ purpura conferri erubesceret. Verùm nisi me animus fallit Romanam bestiam, à patre iam pridem calamo confossam, virus tamen adhuc euomentem, alio longè telo adortus esset, & DEFENSOR FIDEI priùs etiam quàm iure posset, gladio vocari meruisset. Est enim illa calumnia mera ab impijs

quibusdam excitata, frangi nimio religionis studio quicquid est in animo generosius, aciemq; fortitudinis pietate retundi. Ego contra contendo, Dei timorem animo virili maximũ robur addere. Quid enim potest illis timendum in bello videri, quos lethi metus non vrget?

——————inde ruendi
In ferrum mens prona viris, animæq; capaces
Mortis————

Aut si ex victoriæ fiducia crescat pugnandi audacia, vnde firmior oriri potest, quàm ex opis diuinæ, auxilijq; cœlestis certa persuasione. Lachrymas quidem omnium facillimi emittunt pij viri, sed & sanguinem: non sunt temerè ex ictii causa pugnaces; ne sint quidem. læsam autẽ sæpius patientiam in iras violentas ardescere, & cum fortitudine pietatem optimè conspirare, si vitam Principi Opt. longiorem indulsissent fata documentum orbi ingens dedisset, & in hac quoq; tam breui amplum dedit. Vt enim ab ipso ouo ordiar, in cunis statim ex animo tenebrarum, & terriculorum omniũ contemptore scires à Serenissimo, & heu nimiò nimis confidente interritoq; Rege satum, ab invictâ, & bellicosissimâ Danaorum Regum prosapiâ oriundum. In primâ verò pueritiâ inanes terrores, καὶ τὰ κενὰ τοῦ πολέμου, ad quæ trepidare solent tyrones, adeò non metuebat, vt nihil maiore cum voluptate audiret, quàm fractos tubarum, & tympanorum sonos: offensus quoq; inter ludendum, grandiores se multò ad pugnam prouocabat. Fortis animi, magniq; spiritus indicia non minora. Mores etenim cuiusq; nullibi simpliciùs se detegunt quàm in ludendo pueri dum sumus, & ex ipso in ætate illâ oblectationum genere. Sic ferus ille configendis, quas in delicijs habebat, coturnicum oculis, crudelitatem innatam statim prodidit: sic qui in gallinaceorum con-

flictibus

flictibus diſſidebant fratres, diſcordiam in imperio eandem retinebant: ſic & in noſtro, ex eius quam dixi muſices amore, & ſtomacho iniurias concoquere neſcio, bellicus ille animus clarè elucebat. Fatebuntur hoſtes (intelligo quid dico) qui vix dum Aſtyanacta ingreſſum, Hectora futurum expauebant. Nec eos fallebat metus, Hector enim erat adultus iam, aut Achilles, aut aliquis antiquorum heroum deniq;. Quos ego, poſtquam regna Saturnia rediiſſe videam, aut renatos iam, aut renaſcituros ex Pythagoræ diſciplinâ libens credo. Niſi fortè anus natura, vt ſe nondum annis effœtam probaret, vnum hunc terris oſtendiſſe tantùm ſatis habet, in quem ſi non Achillis anima, at certè animus migrauit. Nam vt ille olim parmam, haſtamq; fæmineis mercibus immiſſas elegit: itidem & noſter poſthabitis muliebribus oblectamentis omnibus, quibus eneruamur hodierni adoleſcentes, iis quæ virum deceant, faciantq; ſolis ſe exercuit. Pilâ, inquam & maiori illâ cui nomen, quod ſciam, non eſt Latinum, & minori quâ vbiq; luditur: quarum alterâ glandium in prælijs iactationem ſecurè pati; alterâ ad tormentorum quoq; globulos non exhorreſcere doceri voluit. Saltabat etiam non more, vt nunc fit, Ionico tenerè, molliterq;, ſed motu corporis virili, modoq; prope Laconico; quem ad militarem quoq; diſciplinam plurimum facere, non dubitant credo qui ſciunt Phrynicum, quòd in fabulâ Pyrrhicham aptè ſaltaſſet, Imperatorem ab Athenienſibus delectum fuiſſe. Sed præter cætera corporis exercitia, in quibus multus erat Princeps fortiſſimus, feroci equo gaudebat maximè. Quæ, non meo ſolùm, qui ſum vnus è multis, ſed ſapientiſſimi quoq; Apollinis iudicio, generoſæ indolis, animiq; Imperatorij certiſſima eſt exploratio. Quis enim veſtrum neſcit oraculum illud Philippo Macedoniæ Regi

de

de successore consulenti Delphis datum? eum demum Macedoniæ imperio, omniq; mundo potiturum, quecunq; Bucephalus sessorem pateretur. Quod in Alexandro euenit, qui se orbi subigendo parem fore, equo priùs domito specimen dedit. Quid ergo noster? annos natus vix decem, quâ ætate alijs arundini inequitare pulchrum est, equo acriori imponi poscebat. refugientibus qui aderant munus periculi plenum, arduo colliculi adjutus ipse conscendit, subditisq; calcibus equum ad cursum admisit, exclamantibus frustra adstantibus, donec tandem satiatus leuiter flexis habenis reduxit, descendensq; NAM QUOUSQUE, inquit, OPINIONE VESTRÂ PUER FUTURUS SUM? Quùm primum autem adoleuit, quę eius lætitia erat? qui amor? quod desiderium? nisi equo spumanti, & animoso vectum spectari, cui nunc erecto, nunc prono, nunc resultanti, omnia deniq; agenti adeò arctè insidebat, adeò decorè, vt ego cùm aliquoties viderem cæperim rudi illi sæculo ignoscere, quod errore deceptum Hippocentauros procreauit. Postquam autem firmatis tandem viribus cataphractarium egit, ex illo tempore, quę à Poetjs narrantur militum errantium gesta, non ampliùs mihi fabulæ videntur. Vidi, vidi ipse, Academici, equo tam incitato alacriter procurrentem, brachio tam valido lanceam tenentem, manu tam doctâ in occurrentis caput dirigentem, impetu tam vasto eundem impellentem, vt nihil supra vel legatur, vel cogitari possit. Quòd siquando hastâ confractâ gladium stingebat, nulla aut mora, aut requies erat; quę ibi fulgura oculos feriebant? quæ tonitrua aures verberabant? primus me docuit quid esset *fulmen belli*. Nec mihi nunc dicat quispiam, facilem esse audaciam, vbi non sit periculum, fuisse autem hæc pugnæ simulacra tantùm; neque enim ego alioversùm produxi. Verùm

rùm vt cùm taurum videamus arboris obnixum trunco in cornua nuper nata irasci discentem, aut ventos tantùm ictibus lacessentem, intelligimus eum aliam pugnam meditari; ita & hæc bellorum ludicra, quibus à puero tantópere deditus erat Princeps fortissimus, verorum præludia putanda sunt. Quid enim putatis, Academici? qui ex rei militaris vsu longo peritis, castra muniendi, exercitus disponendi, ordines ducendi, impetũ faciendi, militiæ terrestris, naualis artem vniuersam accuratissimè didicerat; qui bellica tormenta quamplurima fundi curauerat; qui nauem ingentem, præ quâ Argo cymba fuit, iam exstruxerat; qui, delectos ex omni Britanniæ nobilitate, iuvenes fortissimos, in aulam collexerat; qui cum heroibus vtriusq; Germaniæ, totiusq; adeò Europę, amicitiam contraxerat; quid inquam putatis? nihil eum aggressurum? moliturum nihil? sensum horum omnium fuisse nullum? Ego verò non dubito, Academici, quin expeditionem in Colchos alteram cogitabat, & Herculeo planè Principe PALATINO comite assumpto, Romanę arietis vellus aureum reportasset. Id pro comperto habeo, eius iamdiu cogitationes omnes, omnes sermones, cuncta insomnia de bello suscipiendo, & gerendo fuisse;

Et cùm frigida mors animâ seduceret artus,

tum quoque linguam, mentis impulsum retinentem, arma tantùm, & prælia loquutam esse; & in mortui quoque vultu minas relictas apparuisse. O fallacem hominum spem, fragilemq; fortunam, & inanes nostros conatus, qui in ipso sępe limine frangũtur, & corruunt. In tribus, quot ferè impleuit, ætatis gradibus, præclarum aliquod facinus semper minabatur; qui autem primus annus rebus gerendis aptus videbatur, is nostram expectationem omnem, eiusq; vitæ consilia morte peruertit. O triste fatum, acerbam miseriam, tantæ

virtutis spem, tam rectè & primò conceptam, & indies per tot annos crescentem, cum ipsa partitudo appeteret, tum extingui. Gaude Regum tyranne Romane Pontifex, gaude, aures adulationibus patentes præbe, sine te ὑπὲρ ἄνθρωπόν τινα ἄνδρα, Dominumq; suum, ac Deum parasiti vocent; excessit miles qui te & mortalem esse, & nequam hominem ferro docuisset.

Gaudete proditionum fabri Iesuitæ, lupæ Romanæ genuini catuli, gaudete, insulam hanc nostram, quæ hoc genus bestijs semper caruit, infestate; est nobis, Deo gratias, & sit precor, qui vos odio toto persequitur venator Rex ipse, sunt canes, fuit etiam, qui asylum Romuleum, syluam in quam refugere soletis excidisset, fabricas vestras à fundamentis omnes deiecisset, & pietatis hederam fortitudinis lauro maritasset. Atque hic quidem locus postulare mihi videtur, pauca etiam de castimonia eius adjici. Solent enim esse bellicosi viri, (quod in militiæ opprobrium dictum nolim) amatores mulierum plerumq; maximi, ideo, opinor, quòd robusta, & valentia corpora vtriq; militiæ apta sint. Viderunt hoc Poetæ Comici, qui militis personam sine meretrice nunquam inducunt. Viderunt ante eos fabularum auctores, qui non frustrà vnum Deorum Martem Veneri illigarunt. Nec tamen passus est Princeps fortissimus virtutis suæ gloriã, huius turpitudinis confinio lædi. Sic enim secum putabat, multorum bonorum gratiam vnius vitij interuentu deformari; hoc autem esse tale, quod inhonestatis nomen κατ᾽ ἐξοχὴν meruerit; proinde ab omnibus, quibus honos curæ, præter cætera euitandum; Principibus maximè, qui (quod est in hoc genere ignominiæ vltimum) nisi indignâ flammâ ardere nequeant; quâ nullam esse breuiorem ad contemptum viam; nec alio ex fonte Regnorum plurium mutationes fluxisse. His adiunxit

& il-

&illud, minimam libidinem in se fœdissimam visuram paternæ pudicitiæ comparatione, quo nullus mortalium veriùs Dianam exercet. Hæc cogitans, simulq; verissimè æstimans, quàm pronum esset in illo ætatis lubrico, turpiter ex improuiso labi, sicut sapiens paterfamilias, materiam huius ignis rapacem è domo remoueri iussit. Dein fugatis etiam otio luxuriâq;, corpus Laconum more assiduè, ah & immodicè, exercens, famem tamen magnam labore multo obsonatam, victu parabili modicoq; satians, Cupidinis nervum laxavit, sagittas fregit. Et Achilles quidem erat, sed absq; Briseïde; verusq; Laco, præterquam quòd castior. Sed nec corpus deperibat suum, quod faciunt multi, qui alienis abstinent, Narcissi; quibus si ad pulchritudinem opes contingant in se ornandis ferè vitamq;, remq; insumunt; & cùm pauones multùm splendore vincant, superbiâ tamen exuperant magis. Quò magis admirabilis videri debet Principis in his rebus eximia modestia; cui cùm forma esset virilis planè, ἡδεῖα μὲν ἰδεῖν μετὰ φοβερότητος δὲ, grata quidem aspici, terribilis tamen, noluit femineâ curâ dotem hanc naturæ tantam corrumpere; sed inaffectatam quandam in cultu corporis negligentiam affectauit, & in vestibus Attalicis, & Alexandrinis animum minùs elatum retinuit, quàm nos sub palliolo Diogenis sordido possidemus. Atque, quod est rarissimum exemplum, sic & in gestu grauitatem cum facilitate, & in habitu magnificentiam cum tenuitate temperauit, vt summæ fortunæ magnitudinem sine fastu, inferioris humanitatem sine contemptu retineret. Vsus ad hæc miscenda veterum Romanorum arte, quibus vestiri in foro honestè mos erat, domi quod satis esset; sic ergo & ille, diebus solennioribus processurus in publicum, aut legatos accepturus, ad tuendam imperij Maiesta-

tem cum veſtimentis ſplendidis inceſſum quoq; magnificum, vultumq; Maieſtate plenum ſumebat; reuerſus autem ad ſuos tantâ comitate cum ijs verſabatur, vt Principis ſupercilium omne exueret, tantillo etiam ſumptu interdum ornatus, vt Dominum ſervumq; vix diſcerneres. Narrabo etiam vobis ad hanc rem dictum eius quoddam: cur enim aliorum Principum iocularia libenter in hiſtorijs legimus, noſtrorum ſeria cum ipſis interire patimur? Fuit cùm panno villoſo, cui à Walliâ nomen inditum, multos dies amictus incederet, nec defuere luxurioſa ingenia qui dictitarent, Celſitudinem ſuam non decere veſtimentum adeò vile, ſed nec pretioſiſſimum tamdiu ferre; quibus ille, ME VERÒ PATRII PANNI NON PVDET, QVI VTINAM IMMORTALIS ESSET. Reſponſum ſempiternâ dignum memoriâ, quo illos, in minore multò fortunâ, Antoninos notare voluit, ὅιτινες παρ᾽ ἑτέρου πᾶσαν ἐσθῆτα μυσάτονται ἐρίου φάσκοντες εἰργάσθαι, πράγματος εὐτελοῦς, quibus niſi exoticum placere poteſt nihil, quicquid ex lanâ fit vile putant; & cùm agros ſæpe totos in tergo ferant, quod tamen in Nerone etiam notabile fuit, eâdem veſte bis indui erubeſcunt, pœnè dixeram eâdem formâ. Vſq; adeò verum ſemper erit ambiguum illud οἱ Βρεττανοὶ ἐσθῆτος χρῆσιν οὐκ ἴσασι, Britanni vſum veſtium neſciunt, quas non induimus corpus vt celent, ſed illas vt oſtentemus; & poſt transmutata in mille formas corpora, non minus deformes nunc ſumus ornati, quàm olim nudi. Quem Reip. noſtræ morbum, non ſolùm animaduertiſſe Principem Prudentiſſimum, (id enim faciunt & ſtulti) ſed, quæ ſunt prudentum propria, periculum quoq; olim ex eo ſecuturum longè præuidiſſe, viamq; medendi optimam tenuiſſe, hinc intelligitis. Iam Te non amplius laudo, admiror potius, iuventutis Britanniæ non magis nobilitate, quàm vir-

tute

tute Principem. Quis enim noſtrûm iuvenes, vitæ ſuæ modum habere nouit? ille etiam aliorum habuit. quis noſtrûm orbi proprio corrigendo ſufficit? ille de orbe terrarum emendando cogitabat. quis noſtrûm peccaturus quenquam veretur? ille iam peccaturis verendus erat. Credite enim, Academici, quod non dicam dolo, Principis huius reuerentiam multos à vitijs abſtraxiſſe, quos Dei timor deterrere non potuit; huius enim iram lentam fore credebant, illius in diem differri non ſperabant. Igitur cùm iuvenum circa ſe numerum permagnum ſemper haberet, nullibi tamen criminum rarior naſcebatur ſeges, quàm in aulâ Principis, quæ non vitiorum ludus, ſed pietatis, virtutis, doctrinæ ſchola, veterumq; gymnaſiorum veriſſima imago erat; vbi inter diſcum, & philoſophum, corporis, animiq; exercitationes otium ſuum diuidebat Princeps temporis parciſſimus; nec habeo dicere illis-ne, an his ſtudebat magis; & illas certè optimè, & has callebat. Quid enim nos iactamus, Academici, quibus ſtudere vita eſt, ſi literis abditi, Muſæiſq; concluſi, cum philoſophis, hiſtoricis ſolis verſantes, Poetis, Oratoribus colloquentes, paulò aut doctiores, aut eloquentiores euadamus. Ille cui mille quotidiè occupationes erant, quæ eius animum à ſtudijs auocarent, ante primam lanuginem linguam vtramq; doctam probè intelligebat; Italo autem ore, & Gallico, non minùs rotundè loquebatur, quàm ſuo. Artes præterea omnes, & ſcientias, totamq; adeo philoſophiam, ſi non quantum ſcholæ ſupereſt, at vitæ vſuiq; quod ſatis eſſet, de patris abundantiâ hauſerat. In cuius fidem, teſtis ſicui locuples parum videar, argumento ſit eius ſingularis in doctrinæ candidatos amor. Laus in Principe propè maior quàm doctrina ipſa; quem, ſi de duobus adeò coniunctis alterum tantùm eligendum eſſet, Mæcenatem eſſe multò, quàm

Maronem mauelim. Quis ergo vestrum nescit, Principem vtriusq; Mineruæ amantissimum armatos, & togatos dubio semper fauore amplexum esse? Quis nescit eum eruditos in aulâ suâ habuisse plurimos, quibus & Bibliothecam omni monumentorum genere refertissimam instruxerat? Quis eius in matrem nostram beneuolentiam, in sororem etiam benemerita non audiuit? Quâ quidem in re prudentiam eius eximiam, & in ipsâ quoq; inæqualitate æquabilitatem summam, satis admirari non possum. Nam cùm videret Regem Serenissimum Academiam nostram viciniâ suâ frequenter beare, ne illa altera felicitatem hanc nobis tantam inuideret, seq; despicatam aut neglectam quereretur, aulam ei suam admouit Princeps æquissimus, vt quàm nos ipsi Ioui prope sumus, illi Iouis filio tam propinqui essent. Hinc verè nobis iam oriri potuit metus, ne post etiam quàm sidus nostrum occideret, benigniore illos aspectu, quàm nos, intueri pergeret. Quam suspicionē, in nobis vix dum surgentē, aureo statim Apothegmate prudentissimè oppressit. Nā cùm olim, Cancellarij vacante munere, rogaretur Oxonienses in tutelam recipere, quæ eius tum fuit oratio? SE VTRIVSQVE ACADEMIÆ CANCELLARIVM FORE: O mirum Principis, & dulce ingenium! Mitto verborum elegantiam, annos in quibus hoc protulit. rem putemus. Potuitne aut petentibus molliùs denegare? aut non petentibus faciliùs promittere? aut vtrisq; æquiorem se præbere? Dignare Princeps Magne Academiæ Oxoniensi Cancellarius inscribi. Ignosce Lyceum celebre, tuus non ero priuatim, sed tuus ero. Non ausa est Cantebrigia ad tanti voti confessionem aspirare. Fide Musarum alma mater, verecundia tibi non obstabit tua, pro alterâ rogatus sum, tui etiam patrocinium suscipio, VTRIUSQUE ACADEMIAE CANCEL-

LARIUS

LARIUS ERO. Intelligebat nimirum diuino Princeps ingenio, æmulatione maximè accendi doctrinæ ſtudia, eam autem inter pares, dubiâ adhuc victoriâ gliſcere ſolere: palmâ verò ſemel decretâ, & ſublatâ certaminis vlterioris poteſtate, victorem plerumq; iam ſecurum diligentiam remittere, victumq; voluntatem contendendi cum ſpe ſuperandi ſimul abjicere. Igitur & nunc quoque, ſi Tyrum fortaſſe ob palatij adfinitatem, Troiâ propriorem aliquantulùm ducebat, vt genu tibiâ, Troas tamen Tyrioſq; in aulâ, atque à ſacris nullo diſcrimine habebat. Vtriſq; ſummè fauebat, vtriſq; pariter, factiſq; oſtendit veriſſimum eſſe illud prudentiſſimi hiſtorici, *Laudatorum Principum vſum ex æquo eſſe quamuis procul agentibus*. Nec enim voluit loca hominibus obſtare, ſed pro meritis cuiuſq; & dignitate, non pro vrbe, aut patriâ gratiam ſemper & pręmium deferebat. Quid ego nunc his apponam, propenſam eius in omnes, quâcunq; in arte excellentes beneficentiam? Nullus erit finis omnia ſi perſequar, iamq; me vox deficit, non oratio. Tacere tamen non poſſum vnum etiam in eo rariſſimum, quòd regnorum Britannię hæreditatis ſuæ, reditus vndeq; prouenirent; vim, & in quibus ſtaret; portuum numerum, & quot nauium capaces eſſent, quot caperent; caſtellorum magnitudinem, ſitum, firmitatem, in ſingulis tormenta quot eſſent, quot milites, qui duces; imperij deniq; noſtri arcana omnia cognitiſſima habebat. In re autem familiari, neſcio an multi nobiles æquè ſint aut verſati, aut prouidi. Reditum omnem diſtribuerat in partes tres, quarũ vnam familiæ alendę; aliã ſeruorũ ſtipendiis ſuisq; ornatibus, aſſignauerat; tertiam ad improuiſa ſumptuum muneraq; reſeruabat. Multa, vt par eſt Principi, multis donabat, nulli tamen quidquam cuius pretium ante non intelligeret, ne beneficij magnitudinem

vel

vel qui rogaret celare, vel qui acceperat, dissimulare possit: quorum alterum quidem petitores impudentes, alterum debitores ingratos facit. Et cùm sciret maximam esse famulis ad fraudandum illecebram, domini in rationibus exigendis negligentiam; nisi grauior aliqua cura vetaret, accepti expensiq; tabulas præstituto semper die cum seruis putabat. Hęc cùm mihi olim diceretur, Deum ex intimo corde Omnipotentem venerabar, vt nobis, viri Academici, virisq; militaribus, Britanniæ, Germaniæ, Ecclesiæ, Reip. Regi, bonis omnibus hoc decus, hoc præsidium, hoc columen seruarent. Iam tum verebar ne vitalis non esset præmaturus iuvenis; prudentia enim tanta, & tanta sanctitas, senectutem si aliquando præueniant, at mortem nunquam diu præcurrunt. Nec aut nos tali diutius digni eramus Principe, aut ille, in tam corruptis sæculi moribus, vitæ longioris cupidus videbatur. Ergo annos nondum viginti natus diem suum obijt. O infelicem rerum humanarum conditionem, iniquam enim religio est dicere. Fatuos à morte defendit ipsa insulsitas; si cui plus cæteris aliquantulum salis insit, (quod miremini) statim putrescit. Tyranni inter odia populi, & execrationes semper canescunt; bonis sæpe Principibus suorum desideria, precesq; barbam impetrare non possunt. Marcellus in herbâ vere nouo succisus, spem Romanorum & vota elusit; Tiberius metū Augusti non fefellit, sed messem mali ad maturitatem perduxit. Et quid externa queror? domesticis exemplis, heu miseri abundamus. Nescio, Academici, quod nos fatum premat, aut quod flagitium luamus, aliquid certè subesse oportet, quod annis non multò plus quadringentis, filij Regum nostrorum primogeniti non minus octo immaturè perierunt. Non est iniustum, Summe Deus, vt primogenitos, tibi qui debentur, nobis auferas tu

qui pro nobis dedisti tuum, non est iniustum; tot amisisse, tam breui est miserè miserum. Longũ esset omnes nominare, atq; apud vos, vti opinor non necessarium.

——— *quis nigri Memnonis arma?*

quis decantatum illum ARTHVRVM? quis in paruo magnum EDOVARDVM? quis reliquos non audiuit? Eorum omnium memoriam, longâ annorum successione, & diuturna Principis inopia prope deletam MAGNI HENRICI virtutes renouabant. In eo iterum spirabat demortua iamdudum EDOVARDI pietas: in eo ARTHVRI grauis comitas, facilisq; Maiestas aulam reuisebant: in eo NIGRI PRINCIPIS clara in bello gloria reuictura videbatur: in eo quicquid olim, nunc quoque amisimus. Atque vtinam quidem nostræ hic esset miseriæ modus, & aliqua saltem ab eo ante mortem suscepta proles fuisset! Nunc autem non illi solùm Principes, quos è sepulchris resuscitabat, cum eo simul in terram reuerterunt, sed alij etiam, quos geniturus erat, nondum nati, extincti sunt: nec illa modò vulnera iam olim obducta, huius letho recruduerunt, sed alia etiam, quæ necdum sentimus, & maiora nobis inflicta sunt. Ah ne hoc funus mille producat funera, nec sit dies ille cùm intempestivum huius Principis fatum, acerbiore luctu, quàm hodierno deflebimus, cæcisq; in malis deprensi PRINCIPEM HENRICVM magna voce, PRINCIPEM HENRICVM nequicquã clamabimus. Inanis fortè est hic metus Academici, & si meæ cum vestris quid valeant preces, inanis erat; vtinam etiam & stultus esset. Viuit quidem Priamus, & diu vivat & diu precor: firma stat eius domus, nec vnquam nutet; post fatum tamen Hectoris, eiusq; supremum diem cui decem annos spes nostræ innixæ sunt, Troiæ timere, cùm nolim, reluctante licèt animo inuitus cogor. Qui semper, etiamnunc Pergama

tuere forti dextra æterne Deus. Hectoris tamen in funus omnes vndas conuocet Britannia. Hectora iam senior Priamus immensum fleat; Hectora fæcunda Hecuba, sed felicior plangat; Hectora superstes solus Polydorus defleat; Hectora Chorœbus iuuenis, & Cassandra lugeant. Hectora vniuersus populus insolabiliter ploret. Hectoris in funere doleat huius regni caput. Hectoris in funere ruant ex oculis flumina, vtrisq; ex oculis, ex nostro non inferius. Alijs in rebus, Academici, cessisse intra fines iuris nostri ne pudeat, in certamine verò obseruantiæ erga Principem, doloris pro defuncto, nec victi vnquam fuimus, nec vinci nos patiamur. Suspirijs contentus non sum, non gemitibus, quemcunq; siccis genis astare videro, quemcunque intemperanter non illachrymantem aut Vlyssis militem, aut Myrmidonem putabo. Nec mœrendi tempus die, aut mense, aut anno finiamus; quid enim? eius mortem vnum tantùm annum lugebimus, quem per omne æuum Britannia desiderabit? Adiuro vos, Academici, ne post hunc diem aliâ quàm pullâ veste in perpetuum vtamini, donec ILLUSTRISSIMO PRINCIPI CAROLO Magnæ spei alteræ Britanniæ puer ipsi similis nascetur. Solitum flendi morem, solitum spatium vincite, Hectora flemus. Hectori virtute parem, infelicitate etiam superiorem. Illi ante mortem vxor dignissima contigit, illi dulcis natus in collo pendebat; nostro nec Andromache, nec Astyanex fuit. Ille post defensam patriam, afflictos hostes, partam in bello gloriam, Achillis manu impulsus theatro exiuit; noster scenam idoneam non reperit vbi se explicaret, sepultâ profundo otio virtute suâ ἀνδρωθεὶς οὐδ' ἐνεπιδεδειγμένος, tristiore lethi genere, quàm ipso letho occubuit. O frustra Britannorum omnium fortissime Hector, te-ne etiam ignavâ morte, te morbo occumbere?

quid ergo prodeſt pietas? quid temperantia? quid corporis exercitatio? Infauſtũ pilæ ludum, & periculi plenũ execremur; demoliamus ſphæriſteria quot vbiq; ſunt omnia, in ijs valetudinem quæſiuit Princeps Optimus, inuenit morbum, morbum ex quo obijt. O ſortem duram! Viuimus telluris pondera, & ex morbis ſæpe grauibus conualeſcimus; PRINCIPEM ILLVSTRISSIMUM orbis terrarum expectationem prima, quæ afflixit, valetudo confecit. Febre populari multa è plebe millia hoc anno ardebant, vix vnus, aut alter abſumptus eſt; vnus de tot millibus PRINCEPS non effugit.

> Τῷ δὲ μάλιϛ᾽ ἄρ᾽ ἔην ἐναλίγκιον ὥσει ἅπασα
> Ἴλιος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ᾽ ἄκρης.

Huic igni, præter eum quo regnum arſurum erat, alia nulla flamma comparanda eſt. O pijſſime, idem & fortiſſime PRINCEPS HENRICE, Pontificiorum terror, Proteſtantium partis vbiq; poſt patrem, maximum propugnaculum, perijſſemus vtinam quot quot hìc ſumus omnes, ſaluus vt eſſes, vel etiam periremus. Quiſquamne veſtrûm recuſaret Hectoris vice mori? Ego quidem, Academici, ſi vilis huius animæ morte dieculam ei vnicam tantùm impetrare poſſem, vitam hìc libentiſſimè cum oratione finirem. Et nunc quoq; vnam amplius horam viuere non ſuſtinerem, niſi illud in his malis ſolamen eſſet, quòd poſtquam ſacer hic ramus à Proſerpina raptus ſit, alter aureus non deficiat. Concedat Deus Omnipotens vt virga ſimili etiam adhuc metallo frondeſcat: ſin id nimis impudenter petimus, conſeruet ſaltem Regem totum Neſtora, conſeruet Principes; quorum ſi vel alterutrum nobis pro meritis denegetur, beatus poſt hunc primus qui moritur diem.

DIXI.

EPITAPHIVM.

INscribant alij monimentis ordine longo
Virtutes, titulos, nomina, facta, genus.
HIC IACET HENRICVS, *de quo memoranda recusant*
Arctari lapidis finibus exiguis.
Dicere nec tumulum solo plus nomine refert,
Cætera quæ semper fama loquetur erit.

Fr. Nethersole.

Ὑμνείτω τὸν ἄνακτα τὸν ἠΐθεόν γ' ἐπέεσσι

Πᾶς τις ἀοιδὸς ἀνὴρ, ὡς ἐπέοικε, κλυτοῖς.

Ἀλλὰ γεραίρετε δὴ καὶ ῥήτορες, εὔποροι ἄνδρες,

Μνῆσιν ἀέναον τῆς ἀρετῆς θέμενοι.

Ὤχετο μὲν γδὔφαντος ἀπ' ὀφθαλμῶν καὶ ἄϊστος,

Καὶ τὸ δέμας βαιὴν ἁβρὸν ἔκρυψε κόνις.

Ἐκ τῆς ζωόντων δ' οἰχήσεται οὔποτε μνήμης.

Ἓν γέρας ἀθάνατον τοῦτό γε τοῖς ἀγαθοῖς,

Αὐτῶν μὲν γὰρ μάλιστα δι' ἔργα, τὸ δὲ κλέος ἔργων

Γνώριμον ἐν πολλοῖς μᾶλλον ἔθηκε λόγος.

Α. Δυνῆς.

In magnanimitatem Principis à teneris vnguibus.

NIl fuit in terris heu tanto principe dignum,
 Hoc terras ſpreuit ſidera ſumma petens.
Cic. Phil. Virtus atque ætas non ſemper paſſibus æquis
 Incedunt, ſed iter corripit ante-volans
Illa, neq; expectat tardos maturior annos,
 In quibus eſt fictum cor meliore luto.
Non igitur cœleſtem animam res vlla moratur,
 Non ſpes, non regnum, non diadema tenet:
Sed ſublimem ardens erexit ad æthera virtus,
 Et cœlum, quem non terra repulſa, capit.
Scilicet incoctum generoſo pectus honeſto
 Cœlitùs incendens igneus ille vigor,
Hinc facit humanis rebus migrare relictis,
 Et tentare viam velle per aſtra poli,

Andr. Downes.

FINIS.